

5
C22

1936-7

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C22

ASIA:

Sofiassa olevan lähetystön rap. n:o 1.
Ministeri Talas.

Budapest 3/7 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Budapestissä, 3 p:nä heinäkuuta 1936.

N:o 1868.

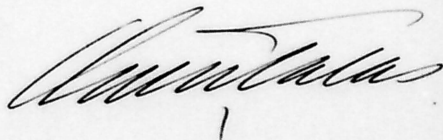
ULKOASIAINMINISTERIO	
8/346/ke.	1936
8/7.36	
5	C22

Herra Ministeri,

Lähetän kunnioittaen Teille, Herra Ministeri, Sofien-lähetystön raportin n:o 1, jonka nimikkeenä on:

Bulgarian pää- ja ulkoasiainministeri maansa sisä- ja ulkopoliitikasta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

S o f i a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Budapesti ssa 3 p:nä heinä kuuta 1936.

Asia: Bulgarian pää- ja ulkoasiain-
ministeri maansa sisä- ja ulkopo-
litiikasta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
8/846 he. 86
7/7 '36
5 C22.

Bulgarian sisällinen tila on ollut talven kuluessa vai-
kea. Tyytymättömyys nykyiseen hallitussuuntaan, joka, kuten tun-
nettu, on kokonaan syrjäyttänyt eduskunnan, on ollut kasvamas-
sa. Ja siitä on ollut seurauksena useampia yrityksiä kukis-
taa hallitus väkivaltaisesti. Vaikkakin kaikki nämä yritykset
on saatu torjutuiksi, on ilmeisesti kuninkaalle kuitenkin sel-
vinnyt, ettei hän ajan pitkään voi hallita ilman eduskuntaa.

Tästä puhuttaessa sanoikin minulle Bulgarian nykyinen
pää- ja ulkoministeri KIOSSEIVANOFF, että kuninkaan tarkoitus
on aivan lähitulevaisuudessa palata jonkinlaiseen parlamentaa-
riseen hallitustapaan. Tehtävä on, sanoi ministeri KIOSSEIVANOFF,
valkea, sillä vanhoja puolueita ei haluta enää herättää eloon.
Miten kysymys lopullisesti ratkaistaan ei ole vielä tiedossa,
mutta piti ministeri KIOSSEIVANOFF kuitenkin varmena, että jo
syksyllä voidaan uusia vaaleja toimeenpanna.

Näissä merkeissä tapahtuu aivan lähiainkoina hallituksen
uudistus ja arveli ministeri KIOSSEIVANOFF, että hän muodostaa
uudenkin hallituksen. Ministeri lisäsi hiukan hymyillen: "Voitte
ajatella, että minä paljon mieluummin siirtyisin ulkomaille,

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

sillä nykyisten suunnattomien vaikeuksien aikana ei ole hauskaa hallita Bulgariaa. Mutta jos kuninkaani katsoo, että hän minua tarvitsee, niin olen valmis parastani yrittämään".

Keskustelu siirtyi sitten ulkopoliittisiin kysymyksiin. Ministeri KIOSSEIVANOFF ilmoitti Bulgarian täydestä sydämestään kannattavan Turkin vaatimusta saada varustaa Dardanellit. Bulgarian perustelu on lyhyesti sanottuna se, että Bulgarian käsityksen mukaan jokaisella kansalla tulee olla täysi suvereni-teetti oman alueensa yli.

Kun minulle oli kerrottu, että Mussolini järjestäisi että HITLER ja SCHUSCHNIGG tapaisivat toisensa, tiedustelin mitä ministeri KIOSSEIVANOFF arveli tällaisen kohtaamisen mahdollisuudesta. Ministeri KIOSSEIVANOFF vastasi lyhyesti: "Se olisi samaa, kuin järjestää suden ja lampaan kohtaaminen. Siitä ei tule mitään hyvää". Keskustelu siirtyi sitten yleensä Saksan ja Itävallan keskinäiseen suhteeseen. Ministeri KIOSSEIVANOFF ilmoitti käsityksensä olevan, että Itävallan kysymys todellisuudessa on saksalais-italialainen kysymys. Jos vaan Saksa ja Italia pääsevät yhteisymmärrykseen, niin Itävallan kysymys on ratkaistu. Pienen-Ententen vaikutuskysymyksen ratkaisemiseen on suhteellisen pieni. Jugoslavia ei oikeastaan enää vastusta Anschlussia. Anschluss sellaisenaan ei tuota haittaa Jugoslavialle ja kun se tavallaan vahvistaisi Saksan valtaa Italian kustannuksella, niin Anschluss tältä kannalta katsottuna olisi Jugoslavialle suorastaan edullinen. Voidaanpa sanoa

että Jugsolavia suorastaan toivoo Anchlussia ja että se toimeenpantaisiin mahdollisimman pian, sillä, kuten ministeri KIOSSEIVANOFF'in sanat kuuluivat: " On turhaa lihottaa kanaa, joka kuitenkin lopuksi luovutetaan Saksalle".

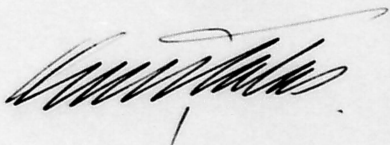
Innokkaimmin vastustaa Anchlussia Tšekkoslovakia, jonka asema Anchlussin kautta tulisi kestäättömäksi. Romanian vastarinta johtuu vain siitä, että Romania pelkää, että jos Itävalta liitetään Saksaan, niin Unkari heti herättää Siebenbürgenin kysymyksen eloon.

Puheen siirtyessä Kansainliittoon, lausui ministeri KIOSSEIVANOFF, että Bulgaria pysyy Kansainliitolle uskollisena ja pienenä maana toivoo, että Kansainliiton asema vahvistuisi. Ainoa tapa välttää tulevaisuudessa sotaa, on tehdä Kansainliitto niin vahvaksi, että se kykenee aseellisesti pitämässä kurissa niitä, jotka haluavat rikkoa rauhaa. Nykyinen järjestelmä, jolloin kaikki kansat koettavat suojata itseään liitoilla, johtaa ehdottomasti, kuten maailman sodan edellä, sotaan. Mutta jos niin käy, niin sodan syyttäjä ei tällä kertaa ole Balkan, vaan Keski-Eurooppa.

Johdin lopuksi vielä puheen SCHACHT'in matkaan Bulgariaan tiedustellen oliko perää huhussa, joka kertoi SCHACHT'in ehdottaneen, että Saksa ostaisi Bulgarian viennin kokonaisuudessaan ehdolla, että Bulgaria ostaisi, mikäli mahdollista, Saksalta tahi Saksan kautta kaiken mitä se muilta mailta tarvitsee. Ministeri KIOSSEIVANOFF ei väittänyt tätä huhua vääräksi, mutta sanoi, että Bulgaria ei voi siihen koskaan

suostua. Jo nyt ostaa Saksa 55% Bulgarian koko viennistä ja kun Bulgaria ei kykene ostamaan yhtä paljon Saksasta johtuu siitä, että Bulgarialla on Saksassa paljon jäätyneitä varoja. Kun Bulgaria tarvitsi varoja välttämättömiin raaka-aineitten ostoon, pyysi se Saksalta 250 milj. leevan vapauttamista, mutta Saksa myönsi vain 150. "On vaarallista"-sanoi ministeri KIOSSEIVANOFF - "joutua taloudellisesti liian suureen riippuvaisuuteen toisesta maasta".

Mainittakoon lopuksi, että ministeri KIOSSEIVANOFF lausuu toivovansa, että olympialaiset kisat v. 1940 pidettäisiin Suomessa, jolloin Bulgariakin voisi niihin tehokkaasti ottaa osaa.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be a cursive name, possibly 'Kiosseivanoff', written over a faint horizontal line.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *F.*

OSASTO: *C22.*

ASIA:

Sofiassa olevan lähetyslön rap. n:o 2.

Ministeri Talas.

Budapest 3/xi 1936.

LÉGATION DE FINLANDE

Budapestissä, 3 p:nä marraskuuta

N:o 2528.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		1936.
21/348	fac.	11-86
9/11-36-2		
FINN	RUSS	ASIA
	5	C22

Herra Ministeri,

Lähetän kunnioittaen Teille, Herra

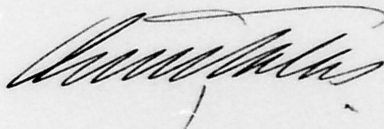
Ministeri, Sofian-lähetystön raportin

n:o 2, jonka nimikkeenä on:

Kiosseivanow'in kolmas hallitus.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

Rudolf Holsti,

Helsinki.

S o f i a

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Budapestissä 3 p:nä marras kuuta 1936.

21 388 hae 36

9/11.36

Asia: Kiosseivanow'in kolmas
hallitus.

5 C22

Kuten viime keväänä, tulin nytkin Bulgariaan ministeripulan ollessa ovella. Nyt, kuten edelliselläkin kerralla, pääministeri aivan avonaisesti kertoi minulle pulan syistä ja mahdollisuuksista sen ratkaisuun.

"Muodostaessani ensimmäisen hallitukseni"-- lausui pääministeri --"olin sitä mieltä, että koska kaikki puolueet Bulgariassa ovat kielletyt, hallituksen tuli olla kokoonpantu yksistään henkilöistä, jotka eivät ole olleet aikaisemmin puoluemiehiä. Tästä periaatteesta tein muodostaessani toisen hallituksen kolme poikkeusta. Osoittautui pian että tämän kautta syntyi erimielisyyksiä. Asetuin sille kannalle, että johtamani hallitus ei missään saanut ottaa huomioon entisten puolueitten etuja, vaan ainoastaan, mitä koko kansan etu vaati. Niinpä en aio sallia että, kun vihdoin eduskuntavaalit pannaan toimeen, niissä vaaleissa harjoitettaisiin minkäänlaista painostusta valitsijoihin. Valitsijoitten pitää täydellisesti vapaasti saada ratkaista kenelle he haluavat luottamuksensa antaa. Kun eräät hallitukseni jäsenet eivät näissä kysymyksissä olleet samalla kannalla kuin minä, olin pakotettu jättämään kuninkaan ratkaistavaksi, minkä

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

katsantokannan hän pitää maalle edullisempänä. On siis olemassa kaksi mahdollisuutta. Joko kuningas käskee muodostamaan vanhoihin puolueisiin nojautuvan hallituksen -- silloin minä olen poissa pelistä, tahi hän hyväksyy minun periaatteeni ja silloin muodostan täysin puolueettoman hallituksen." -

Keskustelu siirtyi sitten eduskuntavaalien toimittamisen mahdollisuuteen. Pääministeri myönsi viimeksi muodostaessaan hallituksensa ilmoittaneensa aikovansa toimeenpanna valtiolliset vaalit ja vähitellen palauttaa parlamentaarisen hallitustavan.

"Tämän lupaukseni aion myöskin täyttää" - jatkoi pääministeri -. "Tarkoitukseni oli että vaalit toimitettaisiin jo lokakuussa. Luovuin tästä aikomuksestani Euroopassa vallitsevan yleisen tilanteen johdosta. Missä nykyään vaaleja on toimitettu, ovat ne kaikki menneet vasempaan päin. Bulgarian kansa ei luonteeltaan varmastikaan ole vasemmistoon päin kallistuva. En halunnut että vaalit toimitettaisiin aikana, jolloin Euroopassa puhaltavat tuulet saattaisivat antaa aivan toisenlaisen vaalituloksen, kuin mikä todella vastaa kansamme vakaumusta. Siksi päätinkin siirtää vaalien toimeenpanemisen toistaiseksi. Sitä paitsi on edullista että ensin pannaan toimeen kunnalliset vaalit ikäänkuin harjoituksena valtiollisiin. Kunnalliset vaalit aion toimeenpanna lähitulevaisuudessa."

Jo seuraavana päivänä luin sanomalehdistä että kuningas oli tehnyt ratkaisunsa ja antanut luottamuksensa edelleen KIOSSEIVANOW'ille.

Pääministeri KIOSSEIVANOW muodosti siis kolmannen hallituksensa. Tavatessani pääministerin muutamia päiviä myöhemmin, huomautti hän että Bulgarian historiassa sattuu ensimmäisen kerran että sama mies muodostaa hallituksen kolme kertaa peräkkäin.

KIOSSEIVANOW'in hallituksesta erosivat opetus- ja kulkulaitosministerit, jotka molemmat olivat kuuluneet professori ZANKOW'in oikeistoradikaaliseen puolueeseen. Heidät korvattiin kahdella virkamiehellä. Opetusministeriksi tuli ulkoasiainministeriön kansliapäällikkö NIKOLAJEW ja kulkulaitosministeriksi kenraali JOWOW. Sitä vastoin hallitukseen jäi maatalousministeri WASILJEW, joka hänkin on entinen puolemies kuullen demokraattiseen puolueeseen.

KIOSSEIVANOW'in kolmas hallitus on -- maatalousministerin hallitukseen jäämisestä huolimatta -- täysin puolueeton hallitus.

Vaikkakaan KIOSSEIVANOW ei vielä ole onnistunut tehtävässään johtaa Bulgarian kansaa takaisin parlamentaariseen elämään, on myönnettävä että hänen hallituskautenaan Bulgarian valtiolliset olot ovat kehittyneet sisällistä vakauttamista kohti. Jyrkistä puolueriidoista teki lopun sotilaspuolueen vallankaappaus toukokuun 19 p:nä 1934. Sotilasdiktatuuri näytti silloin maata uhkaavan. Kuninkaan tarmokas, mutta samalla maltillinen maan asioiden johto pelasti maan siitä. Ja kun kuninkaan vielä onnistui murtaa makedonialaisen liikkeen voima, saattoi maan kehitys ruveta suuntautumaan normaalioloja kohti.

Tässä pyrkimyksessään on kuninkaalla ollut erinomaisen taitava avustaja nykyisessä pääministerissään.

Myöskin ulkopoliittisesti on Bulgarian asema tuntuvasti parantunut. Äsken mainitsemassani keskustelussa pääministerin kanssa lausui hän m.m. että Bulgariaa ei saada missään tapauksessa mihinkään sotaan mukaan. Bulgarialla on ollut niin paljon sotia että se tarvitsee monen vuoden rauhaa toipuakseen. Kun kysyin merkitseekö tämä siis että Bulgaria täydellisesti aikoo tyytyä nykyisiin rajoihinsa, vastasi pääministeri, että sitä hän ei halua väittää, mutta että Bulgarian täytyy toistaiseksi tyytyä nykyiseen kohtaloonsa, koska sillä ei ole minkäänlaisia mahdollisuuksia sitä muuttaa. Jos joskus Euroopassa tapahtuu yleinen mulistus, niin voihan olla että Bulgariallekin silloin tehdään oikeutta.

On myöskin tunnustettava että Bulgarian suhde sen naapureihin on tuntuvasti parantunut. Jugoslavian kanssa Bulgarialla on nykyisin jopa ystävälliset välit. Samoin ovat suhteet Turkkiin ja Rumaniaan huomattavasti parantuneet ja Kreikankin kanssa suhteet ovat katsottavat normaaliksi.

Kun aikaisemmin Balkanin maitten keskinäiset suhteet olivat sellaiset että niissä piili alituinen vaara Euroopan rauhalle, niin voidaan pikemmin nykyään sanoa, että Euroopan rauhaa tuskin missään uhataan niin vähän kuin Balkanilla.

